

PROJECTFICHE STEDEN EN GEMEENTEN

**Inspiratiegids voor preventie van seksueel en
gendergerelateerd geweld in de publieke ruimte**

**Directie Lokale Veiligheid en Politie
FOD Binnenlandse Zaken**

Stad/Gemeente Namen (Waals Gewest)	
Naam van het initiatief	"LA VILLE EST PUBLIQUE, PAS MON CORPS!" (De stad is van iedereen, maar van mijn lichaam blijf je af!)
Type preventie	Primaire / Secundaire / Tertiaire preventie
Contactpersoon	Patricia Targosz, preventieambtenaar Patricia.Targosz@ville.namur.be Dienst Sociale Cohesie van de stad Namen
Context waarin het project is ontwikkeld	De lokale politie wilde op het terrein actie ondernemen om deze problematiek aan te pakken, op basis van de ervaringen in Luik en hun vaststellingen. Daarnaast waren er al andere Naamse initiatieven die direct of indirect te maken hadden met deze thematiek via het platform Namur'elles (sensibilisering in de buurt van de Horeca-terrassen), maar ook op de universiteit van Namen (plan "Phare", week van de toestemming, ...) en op de Hogeschool Henallux (werken rond de thematiek van het geen klacht indienen, ...) Ook het parket van Namen besteedt hier bijzondere aandacht aan omdat het proactief op dit vlak wil zijn. Hierdoor ontstond de mogelijkheid om de bestaande initiatieven via een lokaal partnerschap te valoriseren, door geleidelijk een gezamenlijk multisectoraal en multidisciplinair project rond dit thema op te zetten en samen verder uit te bouwen.
Filosofie	Er werd dus een uniek partnerschap gevormd tussen de Dienst Sociale Cohesie en zijn verenigingsplatform "Namur'Elles", de Politie van Namen, het Parket en de Universiteit van Namen. Samen zijn deze partners erin geslaagd een campagne op te zetten tegen seksistische intimidatie in de publieke en semi-publieke ruimte die in de lente van 2022 in de straten van Namen werd verspreid.
Beschrijving	<p>Deze campagne bestaat uit 3 onderdelen en 3 fasen en is gepland volgens een korte, middellange en lange termijn, met een synchronisatie tussen de preventieve aspecten (opleiding van de professionals, bewustmaking van de burgers en in het bijzonder van potentiële slachtoffers en daders) en de repressieve en sanctionerende aspecten. Dit project ging van start in november 2021 met de eerste bijeenkomst van de verschillende hierboven genoemde partners en zal naar verwachting rond het eerste semester van 2023 worden afgerond.</p> <p>1) ONDERDEEL PREVENTIE:</p> <p>De eerste fase, die al is afgerond, was de opleiding van de eerstelijns maatschappelijk werkers. De politiediensten en de vertegenwoordigers van justitie werden gesensibiliseerd en opgeleid in de problematiek van seksisme en seksistische intimidatie. Het doel van de opleiding was om zich te kunnen richten op storend en ongepast gedrag, om dit in geval van een klacht zo passend mogelijk te kunnen kwalificeren, maar ook om de psychosociale</p>

gevolgen van dit gedrag voor de slachtoffers te begrijpen. Dit om hen zo goed mogelijk te kunnen begeleiden naar de best mogelijke zorg.

De tweede fase van dit preventieve deel, ook afgerond, had tot doel de burgers te sensibiliseren door affiches te verspreiden in de verschillende horecazaken in het stadscentrum door stewards van de vzw Namur Centre-Ville. Naast de campagneslogan "La Ville est publique, pas mon corps!" bevat de affiche ook een QR-code die toegang geeft tot een online brochure met daarin de definitie van seksistische intimidatie, de seksismewet en de bijbehorende straffen, evenals heel wat nuttige informatie over hoe een klacht in te dienen en de juiste begeleidingsdiensten te vinden. In de brochure staat ook informatie om getuigen te helpen tussenbeide te komen zonder zichzelf in gevaar te brengen.

2) ONDERDEEL REPRESSIE EN SANCTIE:

Ten slotte is **de derde fase** van de campagne, momenteel nog in uitvoering, gericht op repressie waarbij de burgemeester en het Parket samenwerken om hier een prioriteit van te maken. Zo kan de politie misdrijven op heterdaad vaststellen en overtreders tot de orde roepen. Indien nodig zal het Parket strafrechtelijke stappen ondernemen tegen diegenen die zich in strijd met de wet gedragen.

Wat de territoriale dekking betreft, wordt de hele gemeente aangepakt, maar met bijzondere aandacht voor het stadscentrum, op basis van de identificatie van de problematische straten en locaties door professionals op het terrein die hieromtrent werden opgeleid.

Doelgroep

In eerste instantie

- **Professionals op het terrein** voor elk van de 3 onderdelen van het project, met name:
  - o Politieagenten van de PZ Namen: Dienst "Police secours" (politiehulpverlening) en slachtofferassistenten;
  - o De socio-preventieve straatwerkers van de Dienst Sociale Cohesie van de stad Namen (GDP, GPS, TSP) en de stewards van de vzw Namur Centre-Ville (NCV):
  - o Personeel van de dienst VECU (bijvoorbeeld sociale dienst) en instanties van de Universiteit van Namen;
  - o Personeel van het Parket van Namen (substituut-procureur des Konings en medewerkers).

In tweede instantie

- **Indirect publiek:** het grote publiek zonder uitzondering
- **Rechtstreeks publiek:** (doelgroepen)

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Gebruikers van de publieke ruimte van alle geslachten (M, V, andere), leeftijden (jong - oud), nationaliteiten (Belgisch of niet, ...); ○ Hogeschoolstudenten; ○ Eventuele andere: te bepalen in de loop van het project.
Objectieven	<p><u>Het doel</u> van het project is om de thematiek rond seksistische intimidatie in de Naamse openbare ruimte op een geïntegreerde en integrale lokale manier te benaderen en aan te pakken.</p> <p><u>De strategische doelstellingen</u> die worden nagestreefd zijn het ontwerpen, ontwikkelen en implementeren van 3 specifieke en complementaire onderdelen op het vlak van seksistische intimidatie in Namen, namelijk: (elke strategische doelstelling wordt vertaald in operationele doelstellingen).</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ HET ONDERDEEL PREVENTIE (sensibilisering en opleiding/professionals en publiek); ○ HET ONDERDEEL REPRESSIE (informatie en verbalisering/slachtoffers en daders); ○ HET ONDERDEEL SANCTIE (vervolging en bijstand/ slachtoffers en daders)
Partners	<p>De institutionele partners zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De PZ van Namen ("Police Secours"); - De stad Namen (Dienst Cohesie: coördinatie PF Namur'elles en coördinatie SVPP); - De Universiteit van Namen (Sociale Dienst en Vicerectoraat); - Het Parket (Substituut verantwoordelijk voor de problematiek en aanverwante diensten). <p>Het project brengt dus professionals uit verschillende sectoren samen: de sociale, veiligheids- en gerechtelijke sector. Dankzij deze complementariteit van de werkterreinen kan er een transversale visie ontwikkeld worden om deze problematiek te begrijpen en aan te pakken. Bovendien komen specifieke beroepen samen (politieagent, straathoekwerker, maatschappelijk assistent, vaststeller sociale overlast, magistraat, enz.) die nog al te vaak naast elkaar werken zonder elkaar echt te kennen terwijl deze professionals de verschillende schakels vormen in de socio-preventieve en veiligheidsketen met als uiteindelijke en gezamenlijke doel ervoor te zorgen dat de rechten en het welzijn van de burgers worden gerespecteerd.</p>
Evaluatie	<p>Het project wordt geleid door een stuurgroep die bestaat uit vertegenwoordigers van de verschillende betrokken partners. Het is haar taak om het project als geheel en de verbinding tussen de 3 onderdelen te coördineren om de samenhang tussen de verschillende acties die zullen worden ontwikkeld, te garanderen. Deze stuurgroep zorgt er ook voor dat het project wordt geëvalueerd.</p>

Een aantal belangrijke lijnen hierbij zijn:

- Een globale interne evaluatie voor elk onderdeel van het project (preventie, repressie en sanctie);
- Een zelfevaluatie door de professionals op het vlak van hun sensibilisering en opleiding;
- Een externe evaluatie door de beoogde doelgroepen (slachtoffers en daders);
- Een beoordeling van de bevolking over de draagwijdte van het project;
- Een globale evaluatie een jaar na de implementatie van het project op het terrein.

Resultaten van de gedeeltelijk uitgevoerde evaluatie voor het onderdeel preventie:

Er werd een zelfevaluatie uitgevoerd voor het onderdeel preventie op het vlak van de *sensibilisering* en *opleiding* van de professionals:

Sensibilisering van professionals op 7 maart 2022:

- 22 Naamse professionals (gemeenschapswachten, opvoeders, stadsstewards) hebben deelgenomen aan het tunnelexperiment "Poésie masculine" (*installatie die laat voelen wat straatintimidatie is*) te Brussel.
  - o *Feedback*: de module "Poésie masculine" was niet geschikt omdat de deelnemers vonden dat de situaties die werden getoond in de module, niet de situaties die zij op het terrein in Namen tegenkomen / de wachttijd was veel te lang, er werd tijd verspild, en er was geen debriefing op het einde van de expositie / de opleiding "5D", gegeven door de vzw "Blijf van mijn lijf" was interessant, maar de deelnemers hadden wel graag wat meer tijd gehad voor praktische oefeningen (rollenspelen bijvoorbeeld).

Opleiding van de professionals van 31 maart 2022:

- 30 opgeleide professionals (zij die deelnamen aan het tunnelexperiment "Poésie masculine" + politieagenten van de politiezone van Namen).
  - o *Feedback*: evaluatie gebeurde via een formulier. Deelnemers vonden de sessie duidelijk, begrijpelijk, rijk, dynamisch en interactief. De deelnemers zagen in dat deze opleiding hen zowel professioneel als persoonlijk extra kennis en voordeel opleverde. Algemene score: 8/10.

De belangrijkste positieve punten zijn:

- De voorstelling van de aanwezige actoren tijdens deze opleiding (de link tussen de politie, de maatschappelijk werkers van la Maison de Justice, de stewards van

	<p>Namur Centre-Ville en de straatwerkers (GDP en GPS) van de dienst Sociale Cohesie);</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Het videomateriaal over bepaalde ervaringen; ▪ <i>“Dat er opgeleide en competente mensen zijn die kunnen helpen en adviseren over de te nemen stappen als de persoon een klacht wil indienen en gehoord wil worden”;</i> ▪ <i>“Dat klachten niet per definitie zonder gevolg blijven en dat het Parket er bijzondere aandacht aan kan besteden”.</i> <p>De <u>verbeterpunten</u> zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De reacties die werden gehoord van bepaalde deelne(e)m(st)ers of eerstelijnerk(st)ers die het fenomeen banaliseerden en vooral de manier waarop ze slachtoffers kunnen opvangen en ondersteunen; ▪ Meer tijd tijdens de opleiding om van gedachten te wisselen. <p>In april 2023 werd een bijscholing georganiseerd voor een deel van de opgeleide professionals (GDP) om de grote lijnen van de opleiding in kwestie te herhalen. Daar werden verschillende items behandeld: gewoon seksisme en banalisering van het fenomeen van seksistische straatintimidatie / verwarring tussen feminisme en girl power / moeilijkheid om humor en non-discriminatie te verenigen / moeilijkheid om zich als professional te positioneren ten opzichte van dit fenomeen.</p>
Budget	<p>Elke partner draagt op de een of andere manier bij aan de realisatie van het project, en naargelang zijn (menselijke, financiële of logistieke) middelen, maar het idee is om de kosten tot een minimum te beperken door gebruik te maken van ieders interne middelen. Zo werd bijvoorbeeld de opleiding voor professionals gratis gegeven door de Politie en werd andere interne ondersteuning van elke instelling geactiveerd (zalen, reproductie, enz.).</p>
Bijlagen	<p>https://www.namur.be/fr/ma-ville/social/cohesion-sociale/publications-de-la-cohesion-sociale/harcelement-en-rue-que-faire</p>